

PÄÄKIRJOITUS

Kesäkuun alussa kokoonnuimme Turkuun pohtimaan mitä on vanhuus 100-vuotiaassa Suomessa. Vuoden 2017 gerontologia-päivien teema oli laaja-alainen, ja niin oli osallistujien joukkokin. Kongressin järjestäjät olivat onnistuneet luomaan hyvän kokonaisuuden, josta jokainen paikalle tullut varmasti löysi itseään kiinnostavaa antia. Tällaiset monitieteiset ja -toimijaiset tapahtumat tarjoavat mahdollisuuden hypätä hetkeksi myös oman mukavuusalueen ulkopuolelle. Toisaalta voi oppia jotakin hyvin uutta, toisaalta taas huomata, että loppujen lopuksi gerontologian eri osa-alueilla pohditaan hyvin samanlaisia kysymyksiä. Monista kiinnostavista ja kuulijoita laajasti puhuttelevista luennoista esimerkkinä voisi mainita belgialaisen Chris Gastmansin esitelmän ”Dignity-Enhancing Care for Persons with Demantia: A Foundational and Clinical Ethical Framework”.

Gastmans käsitteli puheenvuorossaan inhimillistä haavoittuvuutta, joka muistisairailta ihmisillä ulottuu olemassaolon kaikille osa-alueille. Se asettaa erityisen haasteen hyvän ja arvostavan hoivan tarjoamiselle. Olennainen osa dementiahoivaa on pyrkimys vastaamaan jaetun dialogisen prosessin avulla parhaalla mahdollisella tavalla tähän erityiseen haavoittuvuuteen. Tavoitteeksi tulisi asettaa kommunikaation ja tilanteen tulkinnan avulla jatkuvasti muotoutuva toiminta, jonka piirissä kukin hoivaa tarvitseva tulee kohdattua arvokkaana ihmisenä.

Tämä on haastava tehtävä, jota varsinkin kiireessä voi tuntua vaikealta toteuttaa. Riitta Räsänen pohtii artikkelissaan sitä, mitä hoitajien käytettävissä olevan työajan määrä ja kohdentuminen merkitsevät asiakkaiden elämänlaadulle. Räsänen mukaan työajan kohdentami-

sella voidaan todella vaikuttaa elämänlaatuun. Keskiössä on asiakkaille annetun ajan sisältö, jonka kehittäminen on mahdollista, vaikka resurssit pysyisivät niukkoina. Asiakkaan kokemus hoivasta nousee Räsänen mukaan merkitykselliseksi. Sen huomioiminen ja toimintakulttuurin sekä ajattelutapojen uudistaminen kannattaa. Hyvä johtaminen nousee tässäkin keskiöön.

Jari Pirhonen on tarkastellut keväällä valmistuneessa väitöskirjassaan hyvän hoivan kysymystä tunnustamisen käsitteen avulla. Hoivatyön keskiössä tulisi Pirhosen mukaan olla sosiaalisen näkymättömyyden vastustaminen ja ihmisen tekeminen näkyväksi omana autenttisenä itsenään. Vaikka lainsäädäntö ja eri organisaatioiden toiminta-ajatukset tukevat jo nyt tunnustamisen ajatusta, tarvitaan myös käytännön tekoja. Pirhonen haastaakin tässä lehdessä julkaistussa lektiiossaan vanhustyön parissa tavalla tai toisella työskentelevät toimijat näkymättömyyden vastaiseen taisteluun. Siihen tarvitaan meitä kaikkia. Pirhonen on itse näyttänyt esimerkkiä siinä, että tunnustamista edistävät arkipäivän teot ovat mahdollisia ja myös tutkijan työstä voi irtautua toimintaan tunnustamisen edistämiseksi.

Tämä Gerontologia-lehden vuoden 2017 toinen numero ilmestyy juuri kesälomien kynnyksellä. Monilla lukijoistamme on ehkä jo loma hyvässä vauhdissa lehden ilmestyessä. Voin kuvitella, että osa haluaa ottaa etäisyyttä päivätyöhönsä liittyviin asioihin, ja postiluuksusta kolahtanut lehti laitetaan odottamaan loman jälkeistä aikaa. Monelle meistä kuluu nyt vuosi on voinut olla rankka monella tapaa. Vanhustyön kentällä kiire pakottaa jatkuvasti miettimään, miten selviää työpäivästä ja miten pystyy edistämään hoivaa, jossa keskeistä on

vanhan ihmisen tunnustaminen ja arvokkaan elämän tukeminen. Johtamis- ja hallinnointitehtävissä toimivilla tulevaisuuden näkymät elävät jatkuvasti. Viime kuukausien tapahtumat poliittisella kentällä ovat olleet vertaansa vailla. Lakiuudistukset ovat lausunnoilla ja keskustelua käydään vanhustyön näkökulmastaakin isoista asioista. Moni asia muuttuu yhdessä yössä eikä seuraavan työpäivän raameja voi useinkaan ennustaa, saati sitten pitää kiiveen hakattuina pidemmän aikavälin kunta- ja maakuntatason toimintaa ohjaavia linjauksia. Tutkimuksen, opetuksen ja kehittämisen parissa on myös vauhtia riittänyt. Leikkaukset koulutusmäärärahoissa ja monet uudistukset ovat eri toimipisteissä myllertäneet työnkuvat ja työtunnit uuteen uskoon.

Kesäloma tulee todella tarpeeseen. Se antaa myös tilaisuuden astua askeleen taaksepäin, pysähtyä ja miettiä, mikä työssä on tärkeää ja keskeistä. Uskon, että tavoite edistää vanhojen ihmisten hyvää elämää on kuitenkin asia, joka

auttaa jaksamaan. Se on tavoite, jota välittömästi tai välillisesti haluamme edistää ja jonka eteen haluamme tehdä töitä.

Voit laittaa uuden Gerontologia-lehti sivuun odottamaan lomalta paluutasi tai tarttua siihen vaikkapa mökkilaiturilla tai riippumatossa varjoisan puun alla. Lukuhetkiä varten tästä numerosta löytyy paljon kiinnostavaa asiaa. Edellä mainittujen teemojen lisäksi on mahdollista lukea siitä, kuinka Oulussa on kehitetty turvallista lääkehoitoa. Voit myös lukea kiinnostavan tekstin siitä, mitä ovat ikään-tyvien elämäntaidot ja kuinka niitä voi tukea. Kesään sopii hyvin myös artikkeli ajankoh- taiseesta aiheesta, helteestä, johon voi ja tulee varautua hoivayksiköissä sekä kotihoidossa ja siten tukea vanhojen ihmisten mahdollisuutta nauttia Suomen kesästä. Toivottavasti myös kaikille lukijoille tarjoutuu tällainen mahdollisuus. Hyvää kesää!

Marjaana Seppänen